

Кучеровський О.О.

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

НАДАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПОСЛУГ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СПОЛУЧЕНОГО КОРОЛІВСТВА: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ ТА ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

У статті досліджується важлива роль поліцейських послуг в системі публічної безпеки, з акцентом на управлінські аспекти, які сприяють її ефективності та результативності, що базується на досвіді Сполученого Королівства (СК). Дослідження детерміновано визначенням публічної безпеки та головних характеристик моделі активного впливу, яку займають поліцейські служби в цій системі. Особливу увагу приділено визначенню правових рамок, що регулюють діяльність поліції, підкреслюючи необхідність дотримання національного законодавства та міжнародних стандартів прав людини, вказується на важливість міцної правової основи для визначення меж повноважень поліції і запобігання зловживанням. Стаття акцентує увагу на організаційній структурі системи надання поліцейських послуг, та їх особливостям у Сполученому Королівстві. Охарактеризовано сутність поняття ефективності поліцейських послуг, яка значною мірою залежить від оптимізованої організаційної структури. Досліджуються ієрархічні зв'язки управління, реагування та децентралізації, робиться наголос на гнучких, але чітких організаційних моделях, які дозволяють швидко приймати рішення та ефективно розподіляти ресурси для надання послуг.

Аналізуються операційні аспекти надання поліцейських послуг, такі як патрулювання, час реагування на звернення громадян, технологічна інтеграція. Наводяться приклади впровадження механізмів управління публічною безпекою, прогностичного поліціювання та оперативною розвідувальною діяльністю поліції, демонструючи їх вплив на зниження рівня злочинності та підвищення довіри громадськості. Визначаються поширені управлінські проблеми в наданні поліцейських послуг, такі як обмеженість ресурсів, корупція та бюрократична інерція. Рекомендуються практичні рішення, включаючи стратегічне лідерство, постійне навчання та етичний нагляд. Обговорюється актуальність сучасних технологій для підвищення ефективності поліцейських послуг. Від нагрудних камер до аналітики даних, стаття окреслює, як технології можуть підтримувати збір доказів, прозорість та прийняття обґрунтованих рішень у поліціюванні. Підкреслено значення багатовимірного підходу, що включає встановлення правових рамок, оптимізацію організаційної структури, впровадження сучасних операційних і технологічних стратегій та активну взаємодію з громадою. Вказано, що поєднання цих складників забезпечить формування ефективного, прозорого і підзвітного надання поліцейських послуг, яке відповідає потребам і очікуванням суспільства. Проаналізовано сучасні тенденції формування і змістовного наповнення інституту поліцейської діяльності і систематизації сучасних нормативних визначень. Ідентифіковано основні інституційні виклики в системі публічної безпеки, та в системі поліцейської діяльності.

Ключові слова: досвід, поліцейські послуги, поліціювання, правові процедури, публічна безпека, ризик-орієнтоване управління, службова відповідальність територіальний рівень.

Постановка проблеми. Особливість надання поліцейських послуг в системі Національної поліції регулюється Законом України «Про Національну поліцію», який визнає такі послуги як встановлені виключно Законом України «Про Національну поліцію» [1], серед яких реагування на виклики та надзвичайні ситуації, профілактика правопорушень, розкриття та розслідування злочинів, контроль дотримання законності, забезпе-

чення безпеки дорожнього руху, надання допомоги громадянам у межах визначеної компетенції. Разом з тим, оскільки такі послуги досить часто відносять до категорії «публічні послуги» варто уваги розуміння проблеми законодавчого розмежування і регулювання такого типу послуг, які очевидно варто називати «послуги у сфері публічної безпеки». Проблемною сферою виступає визначення ефективних управлінських підходів

та механізмів для надання поліцейських послуг у системі публічної безпеки, з урахуванням сучасних викликів та потреб громадян. Ця проблема інтегрує кілька ключових аспектів: по-перше, оптимізацію управлінських процесів в структурах і підрозділах поліції для підвищення ефективності надання поліцейських послуг; по-друге, визначення критеріїв та стандартів якості поліцейських послуг, які відповідають очікуванням громадян; по-третє, визначення ролі поліцейських послуг у забезпеченні публічної безпеки та порядку взаємодії з іншими державними та громадськими інституціями; по-четверте, дослідження сучасних викликів, таких як кіберзлочинність, тероризм, та їх вплив на управлінські підходи в системі публічної безпеки

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичною основою дослідження є праці вчених, які досліджували концептуальні засади реформування управління в системі поліцейських органів з позицій публічного управління В. Баштанника, Є. Бородіна, Д. Грицишина, О. Кравчука, Є. Легези, Н. Липовської, А. Новака, М. Потіпа, А. Помази-Пономаренка, К. Гавриленка, Т. Чубари, Ю. Хоміча, І. Юхно, у межах яких досліджено інституціональні реформи в Україні у контексті формування нової парадигми державного управління – ствердження України як європейської держави.

Важливо вказати, що наше дослідження спирається на дослідницькі підходи А. Помази-Пономаренко, яка дослідила сутність поняття поліцейських послуг з позицій концепту публічної безпеки [2-3]. Також варто вказати, що аналіз наукових праць у сфері поліцейських послуг, здійснених британськими науковцями, надає глибокий і багатогранний погляд на різні аспекти цієї важливої сфери., зокрема, Роберт Рейнер (Robert Reiner), досліджував соціологію поліціювання, зосереджуючись на культурі поліції та її взаємодії з суспільством, аналізував вплив політичних факторів на діяльність поліції [4], та Бена Бредфорд (Ben Bradford), який зосереджує на довірі громадськості до поліції та легітимності поліції, досліджує вплив процедурної справедливості на ефективність надання поліцейських послуг [5]. Пітер Нойфілд (Peter Neyroud), досліджував професіоналізацію поліції та етику поліцейської діяльності [6]. Загалом, до ключових напрямів досліджень британських науковців слід віднести: легітимність поліції та довіру громадськості, реформування поліції та впровадження нових моделей поліціювання, технологічні інновації в поліцейській

діяльності, гендерні та расові питання в контексті надання поліцейських послуг, етику та професіоналізм у поліцейській службі, взаємодію поліції з громадою та community policing. Науковці Сполученого Королівства вже багато років активно займаються дослідженнями поліцейської діяльності, їхні роботи сприяють розширенню розуміння і розвитку ефективних стратегій для забезпечення громадського порядку та безпеки.

Мета статті – провести комплексне теоретичне дослідження загальних положень управління та адміністрування у сфері надання поліцейських послуг як виду публічних послуг. Для досягнення мети важливо вирішити такі завдання: систематизувати підходи щодо концептуалізації змісту поліцейських послуг; напрацювати теоретичні та методологічні основи надання таких послуг, охарактеризувати тенденції розвитку поліцейських послуг та забезпеченні належного рівня службової діяльності; дослідити виклики і загрози впливу інституціональних змін у сфері службової діяльності.

Виклад основного матеріалу. Поліцейські послуги як основне завдання діяльності поліції вичерпно визначені у статті 2 Закону України «Про Національну поліцію»: «1. Завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах: 1) забезпечення публічної безпеки і порядку; 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; 3) протидії злочинності; 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Ми вважаємо за доцільне показати забезпечення таких напрямів на прикладі Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії

Варто зауважити, що такі сфери визначають, власне, діяльність поліції:

Перший напрям – забезпечення публічної безпеки і порядку означає комплекс заходів, спрямованих на підтримання громадського порядку, захист громадян від злочинів та інших загроз, а також забезпечення безпеки в суспільстві, включає в себе діяльність поліції, місцевих органів влади, громадських організацій та інших суб'єктів, які працюють разом для створення безпечного середовища для всіх громадян. Очевидно сюди слід віднести патрулювання та реагування на надзвичайні ситуації – одну з основних поліцейських послуг у сфері публічної безпеки, що передбачає безперервне патрулювання вулиць, негайне реагування на екстрені виклики, підтри-

мання громадського порядку та швидке втручання під час інцидентів.

Так, у Сполученому королівстві якщо мова йде про професійну поліцію, то вона включає поліцейські сили, такі як Лондонська столична поліція (Metropolitan Police Service), яка відповідає за підтримання правопорядку та безпеки; місцеві поліцейські сили, адже кожне графство (адміністративна одиниця СК) та місто мають свої поліцейські сили, які працюють на місцевому рівні для забезпечення безпеки. Тут варто додати і правову основу забезпечення публічної безпеки і порядку У СК немає єдиного кодифікованого визначення «публічної безпеки і порядку» (як, до речі, і в Україні). Натомість, це поняття формується на основі різних законодавчих актів, судових прецедентів та поліцейських практик. Ключові закони включають Police Act 1996, Criminal Justice and Public Order Act 1994, та Anti-social Behaviour, Crime and Policing Act 2014 [7].

Важливим принципом «забезпечення публічної безпеки і порядку» виступає принцип «поліціювання за згодою» (Policing by consent). Цей фундаментальний принцип, сформульований Р. Пілом у 1829 році, передбачає, що легітимність поліції базується на суспільній згоді та довірі, а не на силі. Це означає, що забезпечення публічної безпеки розглядається як спільна відповідальність поліції та громадян. Слід також вказати на превентивний підхід, адже британська модель акцентує увагу на запобіганні злочинам та порушенням порядку, а не лише на реагуванні на них, що включає активну роботу з міськими та сільськими спільнотами, аналіз ризиків та раннє втручання у потенційно проблемні ситуації. Варто також вказати на громадсько-орієнтоване поліціювання, що здійснюється забезпеченням публічної безпеки як співпраці поліції з місцевими громадами і включає регулярні зустрічі з громадянами, створення місцевих консультативних груп та залучення волонтерів до підтримки правопорядку. І врешті решт – багаторівневий підхід, оскільки забезпечення публічної безпеки здійснюється на різних рівнях: від місцевих поліцейських відділків до національних агентств, таких як National Crime Agency. Це дозволяє ефективно реагувати на різні типи загроз – від дрібних правопорушень до організованої злочинності та тероризму [7].

другий напрям надання поліцейських послуг – «охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави» щодо надання поліцейських послуг у контексті досвіду Сполученого Королівства (СК) охоплює комплекс заходів,

спрямованих на забезпечення безпеки громадян, захист їхніх прав і свобод, а також підтримання суспільного порядку та інтересів держави. Це поняття базується на принципах законності, пропорційності, підзвітності та співпраці з територіальною спільнотою. Перш за все варто вказати на встановлення балансу між безпекою та правами людини, що відображено в законодавстві, зокрема в Human Rights Act 1998, який вимагає від правоохоронних органів діяти пропорційно та з повагою до прав людини. Також робиться акцент на адаптивності до нових викликів та професійній етиці.

Принцип законності передбачає, що поліція зобов'язана діяти в межах своїх повноважень і забезпечувати дотримання прав і свобод громадян; принцип пропорційності – що дії поліції повинні бути пропорційними до загрози або правопорушення і застосування сили або інших обмежувальних заходів має бути виправданим і мінімально необхідним для досягнення законної мети. Підзвітність передбачає, що поліцейські органи підзвітні громадськості та незалежним наглядовим органам, таким як Independent Office for Police Conduct (IOPC) [7], у частині регулярного звітування про діяльність поліції, включаючи статистику злочинності, використання сили та інших ключових показників.

Вартують уваги також питання професійної етики, співпраці з громадою, захисту суспільних інтересів, включаючи підтримання громадського порядку, запобігання злочинності та забезпечення безпеки на вулицях, контроль та безпека дорожнього руху, надання допомоги та захисту жертвам домашнього насильства, сексуального насильства та інших злочинів через програми кризового втручання та підтримки, забезпечення безпеки та порядку під час масових заходів, таких як спортивні змагання, концерти та акції протесту, шляхом планування та впровадження заходів безпеки, боротьба з кіберзлочинністю, захист кіберінфраструктури та розслідування правопорушень в Інтернеті.

У форматі СК та впровадження досвіду в Україні ми розробили порівняльну таблицю щодо формалізації поліцейських послуг та їх реалізації в СК та в Україні (таблиця 1). Запровадження поняття «поліціювання» варто розглядати скоріше як змістовний фактор, а не функціональний: поліціювання – це процес та практика підтримання громадського порядку, запобігання злочинності та забезпечення безпеки громадян через надання поліцейських послуг, що вирішує завдання балансу між безпекою та приватністю, адаптації

Порівняльний аналіз змісту реалізації поліцейських послуг в Україні та СК

Аспект послуги	Сполучене Королівство	Україна
1. Забезпечення громадського порядку	акцент на community policing, широке використання піших патрулів, високий рівень довіри громадян	перехід до моделі community policing, впровадження патрульної поліції, робота над підвищенням довіри громадян
2. Розслідування злочинів	високий рівень технічного оснащення, спеціалізовані підрозділи для різних типів злочинів, ефективна система збору та аналізу доказів	модернізація технічного оснащення, реформування слідчих підрозділів, впровадження нових методів розслідування
3. Забезпечення безпеки дорожнього руху	автоматизовані системи контролю швидкості, суворе дотримання правил і високі штрафи, ефективна система обліку порушень	впровадження автоматичної фіксації порушень, реформування системи штрафів, робота над покращенням культури водіння
4. Робота з громадою	регулярні зустрічі з громадянами, програми профілактики злочинності, активна участь громади у забезпеченні безпеки	впровадження програм взаємодії з громадою, створення громадських рад, розвиток волонтерських ініціатив
5. Реагування на надзвичайні ситуації	високий рівень координації між службами, регулярні навчання та тренування, ефективна система оповіщення населення	удосконалення системи координації служб, впровадження нових протоколів реагування, модернізація системи оповіщення
6. Використання технологій	широке застосування CCTV, передові системи аналізу даних, мобільні додатки для взаємодії з громадянами	впровадження систем відеоспостереження, розвиток аналітичних інструментів, створення електронних сервісів для громадян
7. Підготовка кадрів	тривала та інтенсивна підготовка, постійне підвищення кваліфікації, акцент на етичні стандарти	реформування системи поліцейської освіти, впровадження нових стандартів підготовки, посилення етичної складової навчання
8. Фінансування	стабільне та достатнє фінансування, прозора система розподілу коштів, інвестиції в нові технології	збільшення фінансування в рамках реформи, робота над оптимізацією витрат, пошук додаткових джерел фінансування

Джерело: за матеріалами <https://www.legislation.gov.uk/>

до нових форм злочинності, підвищення довіри громадськості, управління ресурсами в умовах обмеженого фінансування.

Впровадження досвіду Сполученого Королівства (СК) щодо надання поліцейських послуг в умовах правового режиму воєнного стану в Україні вимагає адаптації до специфічних умов та викликів, з якими стикається наша країна. При цьому може бути застосована модель адаптивного поліцейського управління в умовах воєнного стану. Складовими такої моделі виступають:

По-перше, громадсько-орієнтоване поліціювання (Community Policing), що в умовах воєнного стану передбачає створення мобільних консультативних груп, які можуть швидко реагувати на запити громадян у різних регіонах, особливо в зонах прямих бойових дій, а також залучення волонтерів для підтримки правопорядку та надання допомоги поліції в евакуації та гумані-

тарних операціях. Це потребуватиме організація регулярних зустрічей поліції з громадянами у безпечних місцях, впровадження програм для побудови довіри між поліцією та громадою, навіть у складних умовах.

По-друге, підвищення прозорості та підзвітності, що в умовах воєнного стану передбачає створення мобільних комісій для розслідування скарг на поліцію, які можуть працювати в умовах воєнного стану, та забезпечення регулярного звітування про діяльність поліції через онлайн-платформи та соціальні мережі. Однак, у свою чергу, це потребуватиме впровадження системи «відкритих даних» для забезпечення прозорості діяльності поліції.

По-третє, використання сучасних технологій шляхом встановлення мобільних систем відеоспостереження у стратегічно важливих місцях для підвищення безпеки, а також застосування

мобільних додатків для швидкого зв'язку громадян з поліцією, які можуть працювати навіть при обмеженому доступі до інтернету та відключенні світла, використання аналітичних платформ для обробки даних та прогнозування злочинності.

По-четверте, удосконалення професійної підготовки та розвитку, через проведення онлайн-тренінгів для поліцейських з акцентом на етичну поведінку та дотримання прав людини та створення мобільних навчальних центрів для підвищення кваліфікації поліцейських у зонах бойових дій.

По-п'яте, потребує особливої уваги розробка програм, спрямованих на підвищення гендерної компетентності поліцейських, з урахуванням специфіки воєнного стану, а також очевидне забезпечення рівного представництва жінок у правоохоронних органах та створення умов для їх кар'єрного зростання навіть у складних умовах.

По-шосте, важливим напрямом виступає підтримка доброчесності та боротьба з корупцією, розробка спеціальних механізмів для подання скарг на недоброчесну поведінку поліцейських через онлайн-платформи, впровадження системи моніторингу та оцінки якості навчання та професійної етики, навіть у складних умовах, проведення регулярних тестувань та опитувань

серед поліцейських щодо проявів недоброчесної поведінки.

По-сьоме, необхідна координація з військовими структурами ЗСУ, обласними військовими адміністраціями, підрозділами інших правоохоронних органів, розробка протоколів взаємодії поліції з військовими підрозділами, створення спільних оперативних штабів для координації дій, проведення спільних навчань для відпрацювання взаємодії.

Загалом, надання поліцейських послуг у умовах правового режиму воєнного стану в Україні вимагає комплексного підходу та адаптації до специфічних умов. При цьому досвід Сполученого королівства є надзвичайно актуальним.

Висновки і пропозиції. Розробка ефективної моделі поліцейських послуг потребує збалансованого підходу, який включатиме структурування організації, впровадження сучасних технологій, активну взаємодію з громадськістю та постійне підвищення професійних стандартів. Також важливим є забезпечення прозорості та відповідальності всіх дій поліцейських, що сприятиме зміцненню довіри між поліцією та громадою. Нагальним завданням сучасної науки державного управління виступатиме розробка теоретичної основи дослідження

Список літератури:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
2. Помаза-Пономаренко А.Л. Соціальний розвиток і безпека регіонів: державно-управлінські аспекти : монографія. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2017. 270 с.
3. Помаза-Пономаренко А.Л., Тарадуда Д.В. Публічна (громадська та цивільна) безпека в Україні: значення для гарантування системи безпеки в Європі // International security studios: managerial, technical, legal, environmental, informative and psychological aspects. International collective monograph. Volume II. Oslo (Kingdom of Norway). Norwegian University of Life Sciences, Research and Education. 2024. 605 p. Pp. 297–322. URL: <http://reposit.sc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/19931>.
4. Robert Reiner The Politics of the Police. Oxford University Press. 2010. 336 p.
5. Bradford B. Policing and social identity: Procedural justice, inclusion and cooperation between police and public. Policing and society. 2014 (1), 22–43.
6. Neyroud P., Beckley A. Policing, Ethics and Human Rights. 2001. Willan, 256 p.
7. Офіційний сайт: <https://www.legislation.gov.uk/>

Kucherovsky O.O. FUNDAMENTALS OF POLICE SERVICE PROVISION IN THE PUBLIC SECURITY SYSTEM: MANAGERIAL ASPECT

The article explores the important role of police services in the public security system, with a focus on the managerial aspects that contribute to its effectiveness and efficiency, based on the experience of the United Kingdom (UK). The study is driven by the definition of public security and the main characteristics of the active influence model, which police services occupy in this system. Particular attention is paid to defining the legal framework governing police activity, emphasising the need to comply with national legislation and international human rights standards, and the importance of a strong legal framework to define the limits of police powers and prevent abuse. The article focuses on the organisational structure of the police service delivery system and its specific features in the United Kingdom. The author describes the essence of the concept of efficiency of police services, which largely depends on an optimised organisational structure. The hierarchical links

between management, response and decentralisation are explored, with an emphasis on flexible but clear organisational models that allow for quick decision-making and efficient allocation of resources for service delivery.

Operational aspects of police service delivery are analysed, such as patrolling, response times to citizen calls, and technological integration. Examples of the implementation of public safety management mechanisms, predictive policing and operational intelligence activities of the police are provided, demonstrating their impact on reducing crime and increasing public confidence. Common managerial challenges in the provision of police services, such as limited resources, corruption and bureaucratic inertia, are identified. Practical solutions are recommended, including strategic leadership, continuous training and ethical oversight. The relevance of modern technology to improve the effectiveness of police services is discussed. From body-worn cameras to data analytics, the article outlines how technology can support evidence gathering, transparency and informed decision-making in policing. The importance of a multidimensional approach is emphasised, including the establishment of a legal framework, optimisation of organisational structure, implementation of modern operational and technological strategies, and active engagement with the community. It is indicated that the combination of these components will ensure the formation of effective, transparent and accountable police service delivery that meets the needs and expectations of society. The author analyses the current trends in the formation and content of the institution of police activity and systematisation of modern regulatory definitions. The main institutional challenges in the public security system and in the system of police activity are identified.

Key words: *experience, police services, policing, legal procedures, public security, risk-oriented management, service responsibility, territorial level.*